

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΗ ΦΥΣΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ:

Επισκόπηση Βιβλιογραφίας

Διαδικτυακή επαγγελματική εκπαίδευση για φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές και άλλους επαγγελματίες υγείας σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία - OPEP-DV

2021-1-EE01-KA220-VET-000029791

KA 220-VET - Συμπράξεις συνεργασίας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

PR1: Έκθεση για τη φυσιοθεραπεία και την ενδοοικογενειακή βία

Συγγραφείς:

Mariia Chebotareva

Hanna Laius

Hector Charles Pagan

Women's Support and Information Center
There is a way out of violence!

UNIVERSITY OF TARTU
Johan Skytte Institute of Political Studies

profuture training

TARTU TERVISHOIU KÕRGGKOO
TARTU HEALTH CARE COLLEGE

Η παρούσα δημοσίευση εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου Online Professional Education for Physiotherapists and other healthcare professionals on Domestic Violence (OPEP-DV).

Αριθμός Συμφωνία 2021-KA220-VET-07

Αριθμός έργου 2021-1-EE01-KA220-VET-000029791

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας δημοσίευσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Επισκόπηση της βιβλιογραφίας

Η ενδοοικογενειακή βία είναι ένα παγκόσμιο ζήτημα που οι φυσιοθεραπεύτριες/φυσιοθεραπευτές αντιμετωπίζουν κατά την άσκηση του επαγγέλματος τους. Βάσει των υψηλών ποσοστών της βίας κατά των γυναικών, της βίας μεταξύ συντρόφων και της ενδοοικογενειακής βίας (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων), είναι σημαντικό οι επαγγελματίες υγείας να γνωρίζουν πώς να ανιχνεύουν και να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά. Η ενδοοικογενειακή βία είναι σύνθετο ζήτημα, καθώς μπορεί να περιλαμβάνει σωματική και σεξουαλική κακοποίηση καθώς και τη συναισθηματική και λεκτική κακοποίηση. Η τελευταία μορφή βίας είναι ιδιαίτερα δύσκολο να εντοπιστεί, καθώς απαιτεί από το ιατρικό προσωπικό να είναι εκπαιδευμένο στην ψυχολογία και τη δεοντολογία (Hegarty, Roberts 1998).

Προηγούμενες μελέτες δείχνουν ότι υπάρχει έλλειψη γνώσεων μεταξύ των φυσιοθεραπευτριών/φυσιοθεραπευτών σχετικά με τον εντοπισμό και τη διαχείριση περιστατικών βίας κατά των γυναικών ενδοοικογενειακής βίας (Charpin et al., 2011- Madden et al., Sivagurunathan et al., 2019, Pinto Dias et al. 2020). Εργαλεία για τη συστηματική αξιολόγηση σημαδιών βίας δεν είναι διαθέσιμα. Σύμφωνα με τους Walton et al. (2017) έχει προταθεί η χρήση εργαλείου αξιολόγησης βίας μεταξύ συντρόφων για τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/φυσιοθεραπευτές για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο και την καταγραφή περιστατικών της βίας κατά των γυναικών, της ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας. Παράλληλα, ο ρόλος των φυσιοθεραπευτριών/φυσιοθεραπευτών είναι καθοριστικός, καθώς πολλές φορές διατηρούν συχνές και μακροχρόνιες επαφές με τους ασθενείς τους, οι οποίες επιτρέπουν τη δημιουργία σχέσης εμπιστοσύνης (Hayden et al. 2014- Sivagurunathan et al. 2019).

Οι φυσιοθεραπευτές/τριες είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τα σημάδια και συμπεριφορές που προδίδουν κακοποίηση και να βοηθήσουν γυναίκες, θύματα βίας, "καθώς τα θύματα μπορεί να αναφέρουν τις εμπειρίες βίας που έχουν υποστεί όταν ερωτώνται γι' αυτές με μη επικριτικό, με ενσυναίσθηση και άμεσο τρόπο" (Alshammari et al. 2018). Παρά ταύτα, αρκετές μελέτες δείχνουν ότι, ασθενείς κατά την παραμονή τους σε δομές υγείας και φροντίδας, εξαιρετικά σπάνια ερωτώνται για το αν έχουν υποστεί βία, παρότι τα σημάδια παραπέμπουν σε αυτό (Clark, et al., 2016- Ballan et al. 2017).

Ο ορισμός της " ενδοσυντροφικής βίας" και της "ενδοοικογενειακής βίας" δεν έχουν κοινή ερμηνεία σε όλες τις βιβλιογραφικές πηγές. Η τρέχουσα έρευνα θεωρεί ότι οι όροι "βία μεταξύ συντρόφων" και "ενδοοικογενειακή βία" είναι εναλλάξιμοι και προσεγγίζει ισάξια τις επιπτώσεις σωματικής βίας , με αυτές της συναισθηματικής και ψυχολογικής , παρότι δεν μπορούν να εντοπιστούν με την ίδια ευκολία από τις/τους φυσιοθεραπεύτριες/φυσιοθεραπευτές.

Οι McCloskey et al. (2007) αναφερόμενοι στην Αμερικανική Ιατρική Ένωση ορίζουν την ενδοσυντροφική βία ως " την επαναλαμβανόμενη κακοποίηση και το τραυματισμό, ψυχολογική κακοποίηση, σεξουαλική επίθεση, σε συνδυασμό με τη σταδιακή κοινωνική απομόνωση, τη στέρηση ελευθερίας και τον εκφοβισμό". Η ενδοσυντροφική βία μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική κακοποίηση από έναν σύντροφο (Walton et al. 2015). Οι Carlson, Pollitz Worden (2005) υποστηρίζουν ότι η ενδοοικογενειακή βία περιλαμβάνει "ένα ευρύτερο φάσμα κακοποιητικών συμπεριφορών"

από τη σωματική κακοποίηση. Η κατάθλιψη, το άγχος, το αίσθημα αδυναμίας και η έλλειψη κοινωνικής υποστήριξης είναι συνέπειες αυτής της συμπεριφοράς. Οι επιπτώσεις αυτές αυτές παρατηρούνται συχνά μεταξύ των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας (Catallo et al. 2013, Walton et al. 2015, Downie et al. 2019, Pinto Dias et al. 2020).

Μεταξύ των εμποδίων στον εντοπισμό σημαδιών βίας και στην παροχή υποστήριξης των θυμάτων οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές αναφέρουν (Vasey 1990, Campbell et al. 2002, Ramsay et al. 2002, Alvarez et al. 2016, Walton et al. 2017, Sivagurunathan et al. 2019):

- Δισταγμό στην υποβολή ευαίσθητων προσωπικών ερωτήσεων από τους ασθενείς
- Έλλειψη χρόνου
- Ελλιπή γνώση σχετικά με τη διαδικασία της παραπομπής
- Έλλειψη εμπειρίας ή εκπαίδευσης και κατάρτισης σχετικά με τον αποτελεσματικό εντοπισμό σημαδιών βίας
- Αντιλήψεις ασθενών για τη "βία" και την "κακοποίηση" ασάφεια ως προς το ρόλο, την εμπλοκή και τις αρμοδιότητες τους φόβος έκθεσης του ασθενούς σε κίνδυνο
- Αίσθημα δυσφορίας των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών αναφορικά με τη διαχείριση της κατάστασης.

Οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης όπως οι ιατροί (Rhodes, Levinson 2003), ιδιαίτερα συγκεκριμένων ειδικοτήτων π.χ. γυναικολόγοι Machtinger et al. 2015), ρευματολόγοι (Ruiz-Pérez et al. 2009), οι νοσηλεύτριες και νοσηλευτές, οι μαίες και άλλοι επαγγελματίες στο τομέα της υγείας (Haag et al. 2022), αντιμετωπίζουν παρόμοια εμπόδια και περιορισμούς. Για να ξεπεραστούν τα προαναφερθέντα εμπόδια, έχει αναπτυχθεί εκπαιδευτικό υλικό και γίνονται εκπαιδεύσεις σχετικά με την ενδοοικογενειακή και ενδοσυντροφική βία για τους επαγγελματίες στο χώρο της υγείας, στον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ωστόσο, οι πρακτικές αυτές δεν παρατηρούνται σε χώρες της ΕΕ και αυτό καθιστά αναγκαίο να καλυφθεί αυτό το κενό (βλ. Πίνακα 1).

Επιπλέον, η διαθέσιμη βιβλιογραφία αναφορικά με την κατανόηση των στάσεων και των πεποιθήσεων των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών ως προς τη βία μεταξύ συντρόφων είναι περιορισμένη. Η έρευνα των Sivagurunathan κ.α. (2019) αποσκοπεί να καλύψει αυτό το κενό καθώς και να διαπιστώσει κατά πόσον παράγοντες όπως το φύλο, η χώρα άσκησης του επαγγέλματος, βιώματα βίας, η επαγγελματική κατάρτιση και άλλοι παράγοντες συμβάλλουν στην καλύτερη ερμηνεία και πρόβλεψη των πεποιθήσεων και αντιλήψεων των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών. Στην έρευνα συμμετείχαν 189 φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές από τον Καναδά και τις ΗΠΑ και ανέφερε ότι το 66% αυτών συμμετεχόντων και των εργοθεραπευτών που συμμετείχαν είχαν προηγούμενη εμπειρία με βία μεταξύ συντρόφων. Η μελέτη δεν επιβεβαίωσε την έλλειψη χρόνου ως παράγοντα που παρεμποδίζει την αναγνώριση της βίας μεταξύ συντρόφων. Αντίθετα η χειροθεραπεία αναδείχθηκε ως ένας καλός τρόπος για τον εντοπισμό της βίας. Η μελέτη συνιστά επίσης τη διεξαγωγή κατάλληλων εκπαιδεύσεων με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ενδοσχολική βία και τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες.

Τα ευρήματα των Sivagurunathan κ.α. (2019) επιβεβαιώνονται από τους Madden κ.α. (2015) και Charpin κ.α. (2011). Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η επαγγελματική

κατάρτιση των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών οδηγεί σε καλύτερη ικανότητα εντοπισμού της βίας μεταξύ συντρόφων και η εκπαίδευση σε θέματα ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στα προγράμματα κατάρτισης των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών. Επιπλέον, ενίσχυση του γνωστικού υποβάθρου των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών αναφορικά με ζητήματα ψυχικής υγείας θα πρέπει επίσης να συμπεριλαμβάνονται στο πρόγραμμα σπουδών της φυσιοθεραπείας (McGrath κ.ά., 2022).

Οι Macpherson κ.ά. (2022) ανέδειξαν ελλείψεις αναφορικά με τον κώδικα δεοντολογίας και γνώσεις ψυχολογίας στα προγράμματα σπουδών φυσιοθεραπείας. Οι σπουδαστές φυσιοθεραπείας προτιμούν συμβουλευτούν ένα ψυχολόγο στη διαχείριση ενός περιστατικού ενδοοικογενειακής/ ενδοσυντροφικής βίας, καθώς δεν αισθάνονται επαρκώς καταρτισμένοι ώστε να προσεγγίσουν σε ένα πρώτο επίπεδο αυτοί, θύματα βίας. Οι φυσιοθεραπεύτριες/ φυσιοθεραπευτές αρκετά συχνά δεν έχουν αυτοπεποίθηση για να διερευνήσουν εκτενώς περιπτώσεις ασθενών παρόλο που υποψιάζονται ότι οι τραυματισμοί είναι αποτέλεσμα ενδοοικογενειακής βίας (Howard 2008). Έτσι, η τρέχουσα έρευνα αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του ελλείμματος δεξιοτήτων των φυσιοθεραπευτριών/ φυσιοθεραπευτών, ώστε να μπορούν να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες στους ασθενείς τους.

Θέμα	Μεθοδολογία	Συγγραφέα	Χώρα
Πεποιθήσεις και στάσεις των χειροθεραπευτών σχετικά με την ενδοοικογενειακή/ενδοσυντροφική βία	Ερωτηματολόγιο έρευνας, περιγραφική στατιστική και ανάλυση Mann-Whitney U	Sivagurunathan et al. (2019)	Καναδάς και Ηνωμένες Πολιτείες
Εκπαίδευση φυσικοθεραπευτών	Ποιοτική ερευνητική προσέγγιση	McGrath et al. (2022)	-
Εκπαίδευση φυσιοθεραπευτών	Ανάλυση έρευνας	Chapin et al. (2011)	ΗΠΑ
Εκπαίδευση αναφορικά με τις γνώσεις, στάσεις και πρακτικές σχετικά με την ενδοσυντροφική βία	Ερωτηματολόγιο έρευνας	Madden et al. (2015)	Καναδάς
Ανίχνευση σημαδιών και εκπαίδευση σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία	Ερωτηματολόγιο έρευνας	Clark, McKenna, Jewell (1996)	ΗΠΑ
Βία κατά των ηλικιωμένων	Επισκόπηση του πεδίου εφαρμογής	Pinto Dias et al. (2020)	-
Αξιολόγηση σημαδιών ενδοοικογενειακής/ ενδοσυντροφικής βίας	Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας	Walton et al. (2015)	-
Αξιολόγηση και ευαισθητοποίηση για τη ενδοοικογενειακή και ενδοσυντροφική βία	Ερωτηματολόγιο έρευνας	Downie et al. (2019)	Ηνωμένο Βασίλειο
Ηθική και ψυχολογική ετοιμότητα των φυσικοθεραπευτριών/ών για την διαχείριση περιστατικών ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας	Ερωτηματολόγιο έρευνας και στατιστική ανάλυση	Macpherson et al. (2022)	Ευρώπη
Εκπαίδευση στην αξιολόγηση σημαδιών ενδοοικογενειακής και ενδοσυντροφικής βίας	Ερωτηματολόγιο και συνεντεύξεις	Howard (2008)	Αυστραλία
Αξιολόγηση γυναικών για ενδοοικογενειακή/ ενδοσυντροφική βία	Βιβλιογραφική ανασκόπηση	Ramsay et al. (2002)	-
Έργα αξιολόγηση ενδοοικογενειακής/ ενδοσυντροφικής βίας	Έρευνα και επισκόπηση από εμπειρογνώμονες	Walton et al. (2017)	ΗΠΑ

Βιβλιογραφία:

Alshammari, K. F., McGarry, J., Awoko Higginbottom, G. M. (2018). Nurse education and understanding related to domestic violence and abuse against women: An integrative review of the literature. *Nursing Open*: 1-17.

Alvarez, C., Fedock, G., Trister Grace, K., Campbell, J. (2016). Provider Screening and Counseling for Intimate Partner Violence: A Systematic Review of Practices and Influencing Factors. *Trauma, Violence, & Abuse*, 18(5): 479-495.

Ballan, M. S., Freyer, M. B., Powledge, L. (2017). Intimate Partner Violence Among Men with Disabilities: The Role of Health Care Providers. *American Journal of Men's Health*, 11(5): 1436-1443.

Campbell, J., Snow Jones, A., Dienemann, J., Kub, J., Schollenberger, J., O'Campo, P., Gielen, A. C., Wynne, C. (2002). Intimate Partner Violence and Physical Health Consequences. *Arch Intern Med.*, 162(10): 1157–1163.

Carlson, B. E., Pollitz Worden, A. (2005). Attitudes and Beliefs About Domestic Violence: Results of a Public Opinion Survey. *Journal of Interpersonal Violence*, 20(10): 1197-1218.

Catallo, C., Jack, S. M., Ciliska, D., Macmillan, H. L. (2013). Minimizing the risk of intrusion: A grounded theory of intimate partner violence disclosure in emergency departments. *Journal of Advanced Nursing*, 69(6): 1366–1376.

Chapin, J. R., Coleman, G., Varner, E. (2011). Yes we can! Improving medical screening for intimate partner violence through self-efficacy. *Injury & Violence*, 3(1): 19-23.

Clark, C. J., Alonso, A., Everson-Rose, S. A., Spencer, R.A., Brady, S. S., Resnick, M. D., Borowsky, I. W., Connett, J. E., Krueger, R. F., Nguyen-Feng, V. N. (2016). Intimate partner violence in late adolescence and young adulthood and subsequent cardiovascular risk in adulthood. *Preventive Medicine*, 87: 132-137.

Clark, T. J., McKenna, L. S., Jewell, M.J. (1996). Physical therapists' recognition of battered women in clinical settings. *Physical Therapy*, 76(1): 12-18.

Downie, S., Madden K., Bhandari, M., Jariwala, A. C. (2019). A prospective questionnaire-based study on staff awareness of intimate partner violence (IPV) in orthopaedic trauma patients. *Surgeon*, 17(4): 207-214.

European Institute for Gender Equality. Gender-based violence: <https://eige.europa.eu/gender-based-violence>

- Haag, H.L., Jones, D., Joseph, T., Colantonio, A. (2022). Battered and Brain Injured: Traumatic Brain Injury Among Women Survivors of Intimate Partner Violence-A Scoping Review. *Trauma Violence Abuse*, 23(4): 1270-1287.
- Hayden, A., Gelsthorpe, L., Morris, A. (2014). *A Restorative Approach to Family Violence. Changing Tack*. Routledge.
- Hegarty, K., Roberts, G. (1998). How common is domestic violence against women? The definition of partner abuse in prevalence studies. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 22(1): 49-54.
- Howard, J. (2008). Domestic Violence Screening: Findings of a Pilot Project Conducted by Allied Health Staff in Community Health. *Australian Journal of Primary Health*, 14(1): 43 – 51.
- McCloskey, L. A., Williams, C. M., Lichter, E., Gerber, M., Ganz, M. L., Sege, R. (2007). Abused women disclose partner interference with health care: An unrecognized form of battering. *Journal of General Internal Medicine*, 22(8): 1067–1072.
- Madden, K., Sprague, S., Petrisor, B. A., Farrokhyar, F., Ghert, M. A., Kirmani, M., Bhandari, M. (2015). Orthopaedic Trainees Retain Knowledge After a Partner Abuse Course: An Education Study. *Clinical Orthopaedics and Related Research*, 473: 2415-2422.
- McGrath, R. L., Parnell, T., Verdon, S., Pope, R. (2022). “People suffer and we see this”: a qualitative study of the forms of patient psychological distress encountered by physiotherapists. *An International Journal of Physical Therapy*.
- Machtinger, E. L., Cuca, Y. P., Khanna, N., Rose, C. D., & Kimberg, L. S. (2015). From treatment to healing: the promise of trauma-informed primary care. *Women’s Health Issues*, 25(3): 193–197.
- Macpherson, I., Roqué, M.V., Martín-Sánchez, J.C., Segarra, I. (2022). Analysis in the ethical decision-making of dental, nurse and physiotherapist students, through case-based learning. *European Journal of Dental Education*, 26(2): 277-287.
- Pinto Dias, A. L., de Almeida, A. M., Cabral Schweitzer, M., Queiroga Souto, R. (2020). Physiotherapeutic interventions aimed at old people in situations of violence: a scope review. *Revista Brasileira de Geriatria e Gerontologia*, 23(3): 1-15.
- Ramsay, J., Richardson, J., Carter, Y.H., Davidson, L.L., Feder, G. (2002). Should health professionals screen women for domestic violence? Systematic review. *British Medical Journal*, 325(10): 1-13.
- Rhodes, K., Levinson, W. (2003). Interventions for intimate partner violence against women. *Journal of the American Medical Association*, 89(5): 601-605.
- Ruiz-Pérez, I., Plazaola-Castaño, J., Cáliz-Cáliz, R., Rodríguez-Calvo, I., García-Sánchez, A., Ferrer-González, M.A., Guzmán-Úbeda, M., del Río-Lozano, M., López-Chicheri García, I.

(2009). Risk factors for fibromyalgia: the role of violence against women. *Clinical Rheumatology*, 28: 777–786.

Sivagurunathan, M., Packham, T., Dimopoulos, L., Murray, R., Madden, K., MacDermid, J. C. (2019). Hand therapists' attitudes, environmental supports, and self-efficacy regarding intimate partner violence in their practice. *Journal of Hand Therapy*, 32(3): 353-360.

Vasey, L. (1990). DNAs and DNCTs - Why Do Patients Fail to Begin or to Complete a Course of Physiotherapy Treatment? *Physiotherapy*, 76(9): 575-578.

Walton, L. M., Aerts, F., Burkhart, H., Terry, T. (2015). Intimate Partner Violence Screening and Implications for Health Care Providers. *Online Journal of Health Ethics*, 11(1): <http://dx.doi.org/10.18785/ojhe.1101.05>.

Walton, L.M, Schbley, B.H., Milliner, S.W., Muvati, F.T., Zaeed, N. (2017). Investigating the reliability and validity of an intimate partner violence screening tool for use in physical therapy practice. *International Physical Medicine & Rehabilitation Journal*, 1(4): 101-105.

Wood, L. (2017). "I look across from me and I see me": survivors as advocates in intimate partner violence agencies. *Violence Against Women*, 23(3): 309-329.